

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cim: *Templom a király emlékezetére*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp.
(Hely)

1916. X/6
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Olda)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Ferenc József

Idő

"1916"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapesti rováros házinyomdája 1919.

Templom a király emlékezetére.

Budapest, dec. 5.

Ünnepi keretben, a hol kifejezésre jutott a gyász is, meg a fájdalom, ma délután a katolikus társadalom színe-java azt határozta, hogy I. Ferenc József király uralkodásának emlékezetére a magyar katolicizmus kegyelettel templomot fog építeni, melyet a Magyarok Nagyszövetségének ajánl föl. A midőn I. Ferenc József 1910-ben nyolcvanadik életévét betöltötte, a Szent István-Filézegyesület azt határozta, hogy a király 50 éves uralkodói jubileumát templommal fogja megörökíteni s erre a célra már tekintélyes pénzösszeg is összegyűlt. Minthogy azonban a Mindenható királyunkat elszólította az élők sorából, az egyesület, amely Izabella királyi hercegnőasszony védőségével működik, ma a Szent István-Társulat dísztermében Csernoch János bíboros hercegprímás elnöklésével közgyűlést tartott további beendőjének megvitatása végett. A közgyűlés, amelyen Zichy János gróf elhunyt királyunkról nagy-szabású emlékbeszédet mondott, egyhangúan azt határozta el, hogy a templomot fölépíti s boldogult királyunk emlékezetének szenteli, hogy minden időre monumentális jele legyen hithűségünknek és hazafias kegyeletünknek.

A közgyűlésen Csernoch János bíboros-hercegprímás mellett Zichy János gróf és Ruffy Pálné foglalt helyet. A közönség sorában a többi közt ott volt Várady L. Árpád kalocsai érsek, Szencsényi Lajos egri érsek, a kultuszminiszter képviselőiben Husvay Lajos államtitkár, Esterházy Miklós herceg, Forster Gyula báró, Ruffy Pál, Kiss János a tudományegyetem képviselőiben, Rottenbiller Fülöp, Timon Ákos, Rott Nándor, Zsembery István, Giesswein Sándor, Csekonics Endréné grófné, Károlyi Gyuláné grófné,

Zichy Rafaelné grófné, Barkócsy Ilona báróné és még igen sokan. Tisza István gróf miniszterelnök, Sándor János belügyminiszter, valamint Zichy Sarolta grófné, Izabella királyi hercegnő helyettese kimentelle elmaradását. A bíboros hercegprímás elnöki megnyitójában, röviden vázolta az egyesület célját, majd kifejtette, hogy az egyesület gyászt és fájdalmát, a melyet a király halálán érez, legméltóképpen azzal fogja kifejezésre juttatni, hogy a tervezett templomot a boldogult király dicsőséges uralkodásának örök emlékezetére szenteli. A hercegprímás megnyitója után a budapesti papnevelő intézet ének-kara gyászdalt adott elő.

Zichy János gróf emlékbeszéde.

Azután Zichy János gróf a boldogult királyról a következő emlékbeszédet mondotta el:

— Midőn évekkkel ezelőtt fölmerült az eszme, hogy ő felsége I. Ferenc József 50 éves uralkodói jubileumára templomot emeljünk, templomot, amely hivatva lett volna hirdetni alattvalói szeretetünket és hódolatunkat, hirdetni örömünket, hogy a Gondviselés számunkra megőrizte őt, akkor nemzetiünk arra a lehetőségre gondolni sem mert, hogy még mielőtt elérkezik az 1917. esztendő, ő már nem lesz közöttünk, hogy atyai szíve már nem fog dobogni, hogy nem lesz már módunkban örülni és hogy számunkra csak keserű könyvek és a sötét bánat maradnak, mert bezárul egy sir, mely tengernyi szeretetet temet el magában. Meghalt Ferenc József és vele együtt elköltözött valaki, a ki nemcsak mint fejedelem, de mint ember is a legnemesebbek közül való volt. Uralkodónk, királyunk volt ő és mi benne elsősorban mégis az apát, a patriarkát siratjuk, mert szívjósága tulragyogta fejedelmi erényeit, bár ezek oly fényesek voltak, hogy örök időkön át ő marad mintaképe minden nagy és bölcs uralkodónak. Ferenc József nemcsak uralkodott alattvalóin, hanem a szó legnemesebb értelmében szerette őket, de szeretetében nem volt sem önző, sem vak, hanem a bonus paterfamilias minden gondoskodásával vezette és irányította alattvalóit. Ha szabad volna magamat úgy kifejeznem, azt mondanám, hogy a míg érzelmei-

ben szabadelvű és szíve demokratikus volt a szó legnemesebb értelmében, addig értelme telítve volt dinasztikus és arisztokratikus főfogásokkal. Ugy gondoskodott népeiről, mint a hogy a legjobb apa gon-

doskodik a családjáról, a ki gyermekei számára meg akarja őrizni a név becsületét, a vagyont, a testi és lelki épiséget, de nemcsak a névért, a vagyonért, a jólétért, nemcsak azért, mert szereti őket, hanem különösen azért, mert hivatalában isteni rendeltetésűt lát.

— Első Ferenc József keresztény volt a szó valódi értelmében, jószágos, szerény és alázatos, mint ember, de határozott, energikus, szigorú és parancsoló, mint király. Ferenc József érezte az uralkodó felelősségét, majdnem azt mondhatnám, hogy ő csakis felelősséget érzett. Felelősség és kötelesség-érzet, ez dominálta a királyt. Ennek alapján dolgozott hajnaltól napestig, fáradhatatlan szorgalommal, mint a-munka valódi fanatikusa és minden munkájával népeinek elsősorban a békét akarta biztosítani. Minő kegyetlen volt a sors iránta, hogy éppen neki kellett élete alkonyán kardot rántani Neki, a ki életét szentelte a békének. De megtette, mert kötelessége volt. És mily megpróbáltatás lehetett neki fáradtan, öregén, görnyedve hordani a gondokat a hosszú harcok alatt, a melyeknek végleges diadalát, a drágán megfizetett tartós békét már nem érthette meg, nem örülhetett együtt hűségese nemzetével. Valóban jól mondotta ő egy alkalommal: Engem semmitől sem kimélt meg a sors.

— Királyunk puritán lelke nem vágyott fény és pompa után, mert ő az egyszerűséget szerette, lelke polgári erényekkel volt eltelve, de jelleme valóban fejedelmi volt és teljesen átérezte, hogy a hatalom Isten kegyelméből való. Ezt az Isten kegyelméből való hatalmat valóban úgy is gyakorolta. Gyakorolta, mint egyházának hűségese híve, mint a Teremtő alázatos szolgája, a ki sohasem volt nagyobb, mint a mikor térden állott és sohasem gyakorolt fejedelmibb benyomást, mint a mikor imádkozott. Örökké felejthetetlen marad előttem az a keresztényi alázatosság, az az átszellemült szeretet, a melyly az eukarisztikus kongresszus alkalmával kísérte a so-

hasem látott fény és pompa között föllobogóztos-
osztrák fővárosában a legméltóságosabb Oltáriszent-
séget. Igazán nem volt senki a kettős monarchiában,
a ki nálánál hívebben teljesítette volna keresztény
hívői kötelességét. Példát adott nekünk arra, ho-
gyan kell gyakorolni a hitet, nemcsak életében, de
halálakor is. És azért élt béke az ő lelkében, azért
tudott dacolni az élet viharáival, azért tudott tünni
és szenvedni oly fenségesen és azért viselte el föl-
emelt fővel a sors legnagyobb csapásaiból font tö-
viskoszorút, mert *lelkében alázatosság és erős hit*
lakozott. Egy ilyen — mondhatnám — szent férfiú,
egy ilyen patriárka emlékét nem lehet megfelelőbb
módon és formában megörökíteni, mintha templo-
mot emelünk emlékének, a hol halatelt szívvel
emlékezünk meg róla, melyben szándékai szerint
imádkozunk, és melyben az ő szellemében kérjük
az Isten áldását utódjára, családjára és szeretett
hazánkra.

— A jubileum gondolata és lehetősége elenyé-
szett. Bevomult oda a bécsi kapucinus atyák sötét,
csendes kriptájába és helyébe az emlékezés lépett. A
Ferenc József uralkodói jubileumának szánt tem-
plom legyen tehát a Ferenc József-re való megemlé-
kezés temploma; kövekből fölépített emléke az ő
nagy erényeinek, az ő nemes szívének, fényes elmé-
jének, férfias jellemének, a hová zarándokolni fog-
nak gyermekeink és unokáink, nemzedékről-nemze-
dékre, hogy — ha valamikor csüggednének, —
az ő megszentelt emlékből merítsenek maguknak új
erőt és új lelkesedést. Ferenc József jóságos, nemes
fejére az élet *töviskoszorút* font, a történelem *babér-
koszorúval* fogja övezni homlokát és ott a tulvilá-
got jutalmul a sok földi szenvedésért a megdicsőült-
tek fénykoszorúja veszi majd körül azt a főt, a
melynél itt kent a földön méltóbban és fenségesebben
soha fej nem viselte Szent István koronáját. A Fe-
renc József királyunk emlékére építendő templom
méltó lesz hozzá és mindent megteszünk annak ér-
dekében, hogy ez az emlék teljesen kifejezésre is
juttassa mindazokat az érzelmeket, a melyekkel a
nagy király, a nemes ember és a jóságos atya iránt
viseltetik örökké hálás nemzete. Áldás legyen meg-
szentelt emlékéen!

A mély meghalottsággal fogadott beszéd után a
hercegprimás fölkérésére *Ruffy Pál* a javaslatot ter-
jesztette elő, a melyet a közgyűlés egyhanguan elfo-
gadott. A középponti papnevelő intézet énekkarának
dala után a hercegprimás köszönetet mondott a
kormány képviselőjének, valamint *Zichy János*
grófnak és a közgyűlés tagjainak megjelenésükért és
a cél megvalósítása végett tevékeny munkára buzdi-
totta őket. A közgyűlés végül hódoló táviratot kül-
dött *Izabella* királyi herceasszonynak, majd *Ruffy*
Pálné az egyesület nevében mondott köszönetet a
hercegprimásnak az egyesület iránt tanúsított meleg
érdeklődéséért. Ezzel az ünnep véget ért.